

KAUNO APSKRITIES VERSLO APLINKOS VEIKSNIŲ VERTINIMAS

Daiva Laskienė

Kauno technologijos universitetas

Anotacija

Viena iš pagrindinių sąlygų sėkmingai verslo plėtrai yra palanki verslo aplinka, kurioje vystomas verslas. Šiame straipsnyje nagrinėjama verslo plėtos problema, kuri analizuojama per verslo aplinkos sąlygų regione įvertinimo prizmę. Remiantis Lietuvoje bei užsienyje atliktų tyrimų rezultatais, atskleidžiamas nagrinėjamos temos aktualumas, atliekama mokslinės literatūros ir vykdytų tyrimų, susijusių su regiono plėtra, verslo aplinka regione ir verslo aplinkos veiksniais, analizė. Ši analizė leidžia pagrįsti tolimesnių tyrimų būtinumą. Atsižvelgiant į atliktus tyrimus, galima teigti, kad verslo aplinka ir jos sąlygos konkrečiuose regionuose yra mažai tyrinėtos. Šio tyrimo objektu pasirinkta verslo aplinka Kauno apskrityje, o tyrimo tikslas yra įvertinti verslo aplinkos veiksnius ir sąlygas Kauno apskrityje.

Straipsnyje pateikti teoriniai sprendimai nagrinėjama tema ir empirinio tyrimo rezultatai. Šis tyrimas atliktas anketinės apklausos metodu. Anketinės apklausos vykdymas apėmė anketos paruošimą, anketinės apklausos duomenų rinkimą ir gautos informacijos apdorojimą bei analizę. Tyrime dalyvavo Kauno apskrities organizacijos, į anketinę apklausą patekusios atsitiktinės atrankos būdu. Šioje anketinėje apklausoje dalyvavo 153 organizacijos iš Kauno apskrities. Apklausos metu surinkti duomenys buvo apdoroti matematiniais ir statistiniais metodais, o rezultatų pateikimui panaudoti aprašomasis ir grafinis metodai. Gauti anketinės apklausos rezultatai leido suformuluoti pagrindines išvadas apie verslo aplinką, jos veiksnius ir sąlygas nagrinėjamoje apskrityje.

o nereikia.

PAGRINDINIAI ŽODŽIAI: regionų plėtra, regionų konkurencingumas, verslo aplinka, verslo aplinkos veiksniai, verslo aplinkos sąlygos.

Įvadas

Vis labiau įvairiuose moksliniuose tyrimuose nagrinėjama regionų plėtos problematika. Pasaulyje šia tema rašė tokie mokslininkai kaip R. Sternberg (2000), P. Cooke, L. Leydesdorff (2006), M. Fritsch (2001) ir daugelis kitų.

Ši problematika populiari ir tarp Lietuvos mokslininkų. Regioninės politikos formavimo ir įgyvendinimo procesą nagrinėjo P. Kavaliauskas (2000), L. Smagurauskienė (2008, 2009) ir kt. Viešojo administravimo institucijų vaidmenį verslo plėtrai kaimiškuosiuose regionuose tyrinėjo R. Dapkus (2008).

Regionų plėtra neišvengiamai susijusi su regionų konkurencingumu. Regionų konkurencingumo didinimo problema yra labai aktuali ir populiari. Apie ją daug kalba politikai ir patys verslininkai. Nemažą dėmesio jai skiria ir mokslininkai. Regionų konkurencingumo didinimo veiksnius tyrinėjo R. Ciegis ir kt. (2009), V. Snieška ir J. Bruneckienė (2009), R. Jucevičius ir kt. (2005), A. V. Rutkauskas (2008) ir kiti. I. Zykiene ir V. Snieška (2011) atskyrė regioninį patrauklumą nuo regioninio konkurencingumo ir teigė, kad regioninis patrauklumas yra būtina sąlyga regiono konkurencingumui užtikrinti. Lietuvoje regionų konkurencingumą įvairiais kitais aspektais nagrinėjo tikrai nemažas mokslininkų būrys (Sabonienė (2009), Bruneckienė (2010), Klijonienė, Simanaviciene ir Simanavicius (2010), Malakauskaite ir Navickas (2011), Macerinskiene ir Sakhanova (2011), Čibinskienė ir Pridotkienė (2011) bei kt).

Dauguma autorių pabrėžia, kad vienas svarbiausių konkurencingumą regione užtikrinančių veiksnių yra tinkama verslui aplinka. J. Bersėnaitė (2008) pateikė verslo aplinkos sampratą ir pasisakė verslo aplinkos

gerinimo Lietuvoje klausimais. M. Semaška (2011) atliko verslo aplinkos sąlygų vertinimo modelių analizę ir nustatė, kad visi modeliai grindžiami kriterijų grupavimo analize. Tačiau, atsižvelgiant į atliktus tyrimus, galima teigti, kad verslo aplinka ir jos sąlygos konkrečiuose regionuose yra mažai tyrinėtos.

Šio tyrimo tikslas – įvertinti verslo aplinkos veiksnius ir sąlygas Kauno apskrityje.

Tyrimo objektas – verslo aplinka.

Tyrimo uždaviniai:

- Nustatyti pagrindines verslo vystymosi regione sėkmės prielaidas.
- Įvertinti verslo vystymuisi regione labiausiai trukdančius veiksnius.
- Nustatyti pagrindines verslo paramos institucijas regione ir įvertinti jų kokybę.
- Nustatyti, ar verslininkai yra linkę keisti vietą savo verslui.

Tyrimo metodai. Tyrimui panaudotas anketinės apklausos metodas. Anketinės apklausos vykdymas apėmė anketos paruošimą, anketinės apklausos duomenų rinkimą ir gautos informacijos apdorojimą bei analizę. Anketa buvo patalpinta internetinėje svetainėje www.apklausa.lt. Apklausos laikas – 2011 metų liepos – rugpjūčio mėn. (2 mėn.). Respondentai – Kauno apskrities organizacijos, patekusios į tyrimą atsitiktinės atrankos būdu. Internetinėje anketinėje apklausoje dalyvavo 153 organizacijos iš Kauno apskrities. Apklausos metu surinkti duomenys buvo apdoroti Microsoft Excel ir SPSS programinės įrangos paketais. Tyrimo rezultatų analizei ir įvertinimui panaudoti aprašomasis bei grafinis metodai.

Teorinis tyrimo pagrindimas

Verslo aplinkos analizė regione leidžia įvertinti atskiro regiono konkurencingumą ir įgalina numatyti jo vystymosi perspektyvas. J. Bersėnaitė (2008) verslo aplinką apibrėžia kaip daugybės organizaciją, jos veiklą, gaminamus produktus ar teikiamas paslaugas veikiančių jėgų visumą.

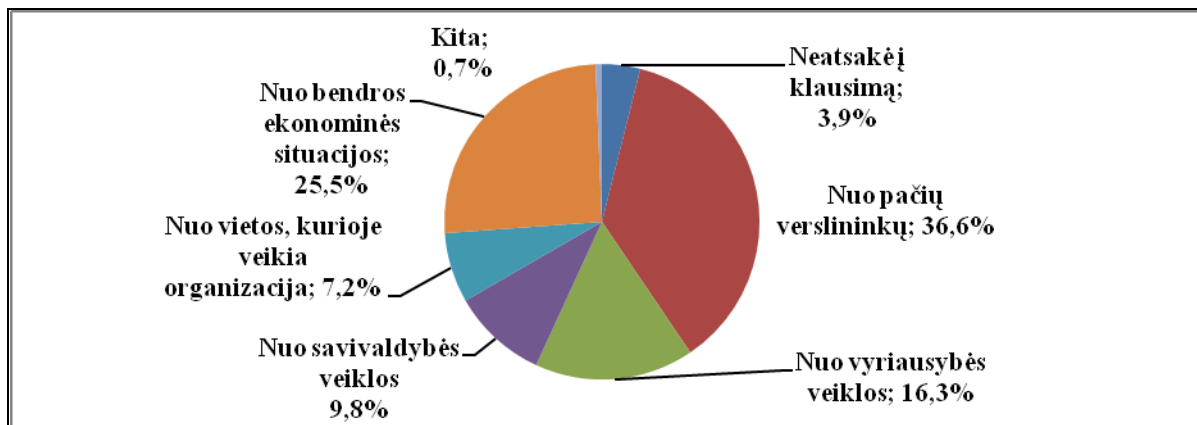
Veiksniai, kurie didina verslo patrauklumą tam tikrame regione ir daro įtaką verslininkų investicijų pritraukimui, apibūdinami kaip verslo aplinką veikiantys veiksniai arba verslo sąlygų patrauklumo veiksniai. Verslo aplinką veikiančių veiksnių palankumo lygiui nustatyti gali būti taikomi skirtingi metodai. Verslo sąlygų vertinimą reguliariai atlieka keletas pasaulyje gerai žinomų institucijų ir organizacijų, tokių kaip pasaulio ekonomikos forumas, Pasaulio bankas, Heritage fondas, leidinio „The Economist“ padalinys ir Šveicarijos Tarptautinis vadybos plėtros institutas (Samoška, 2011). Šios organizacijos tiria ir reitinguoja šalis pagal verslo sąlygų palankumo požymį. Išanalizavęs skirtingų institucijų siūlomus verslo sąlygų vertinimo modelius, M. Semoška (2011) daro išvadą, kad vertinamų veiksnių kiekis pagal skirtingus modelius smarkiai skiriasi, tačiau visuose modeliuose taikomas kriterijų grupavimo metodas. Be to, M. Semoška (2011) pažymi, kad vertinamų veiksnių sudėtis ir jų įtaka verslo sąlygų palankumui pagal palygintus modelius nėra kritikuotina bei autorius siūlo koncentruoti vertinamus veiksnius, nes didelė jų dalis turi mažą reikšmę verslo sąlygų palankumui. Nors anksčiau minėti modeliai taikomi šalies verslo aplinkos vertinimui, tačiau manytina, kad jie gali būti panaudoti ir verslo aplinką veikiančių veiksnių palankumo lygiui regione nustatyti. A. Klįjonienė,

Ž. Simanavičienė ir A. Simanavičius (2011), analizuodami regionų plėtros vertinimo metodų ir modelių įvairovę literatūroje, išskiria tris pagrindines rodiklių grupes, apibūdinančias regiono socialinę ir ekonominę aplinką. Tai socialiai, ekonominiai ir viešosios infrastruktūros bei aplinkos kokybės rodikliai. Apibendrinus anksčiau minėtus skirtingus verslo aplinką veikiančių veiksnių palankumo lygiui nustatyti metodus, šiame darbe išskirti pagrindiniai regiono verslo aplinką įtakojantys veiksniai, sąlygos ir prielaidos, turinčios didžiausią įtaką verslo vystymuisi. Jų pagrindu parenka anketinės apklausos metodologija įgalino suformuoti anketą, kurią sudaro trijų tipų klausimai: uždaro tipo, uždaro tipo su ranguota atsakymų skale ir atviri klausimai.

Tyrimo rezultatai

Šio tyrimo metu Kauno apskrities organizacijos buvo prašomos įvertinti verslo plėtros regione sąlygas ir veiksnius.

Respondentų buvo paprašyta nurodyti nuo ko labiausiai priklauso verslo vystymosi sėkmė regione. Atsakydami į šį klausimą respondentai nurodė, kad verslo sėkmė regione labiausiai priklauso nuo pačių verslininkų. Nemaža dalimi verslo sėkmę, respondentų nuomone, lemia ir bendra ekonominė situacija. Taip pat gana ryški verslo sėkmės prielaida yra vyriausybės priimami sprendimai, kiek mažiau svarbūs yra savivaldybės, kurioje plėtojamas verslas, sprendimai. Dalis apklaustųjų mano, kad vieta, kurioje veikia organizacija, taip pat yra svarbi verslo sėkmei (1 pav.)

1 pav. Verslo vystymosi regione sėkmės prielaidos

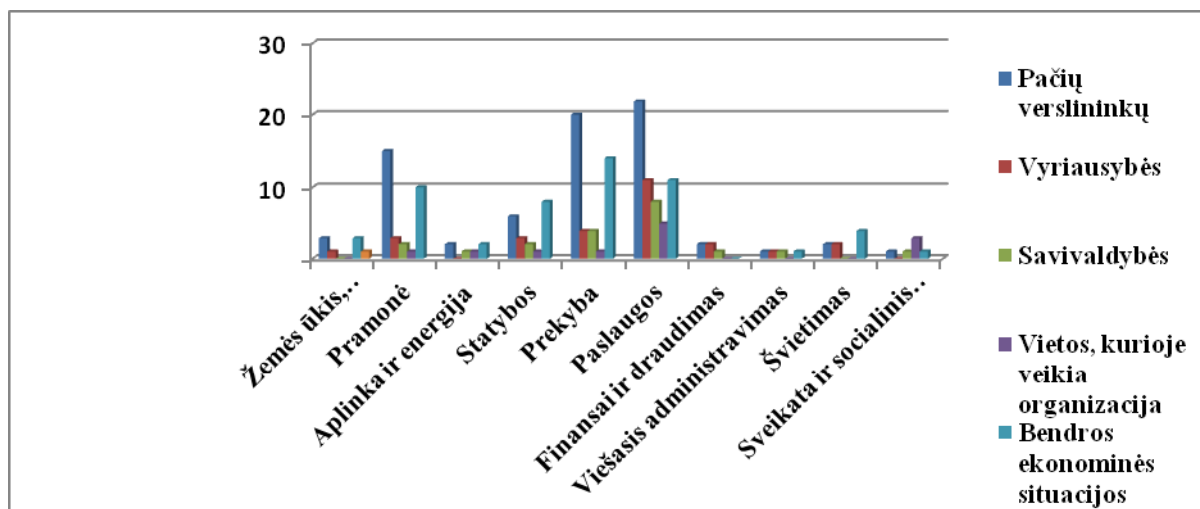
Išanalizavus ką mano apie verslo vystymosi sėkmės prielaidas organizacijos iš skirtingų ekonominės veikos sričių, matyti, kad beveik visų ekonominių veiklos sferų organizacijos galvoja, kad verslo sėkmė labiausiai priklauso nuo pačių verslininkų. Tik kelių ekonominės veiklos sričių organizacijos mato kitaip:

- dirbantys švietimo sferoje didžiausią jų veiklos sėkmės laidą nurodo bendrąją ekonominę situaciją;

- sveikatos ir socialinio darbo organizacijos mano, kad jų veiklos sėkmė labiausiai priklauso nuo vietos, kurioje veikia organizacija;
- viešojo administravimo sektoriaus darbuotojai mano, kad yra kelios pagrindinės jų veiklos sėkmės prielaidos: patys verslininkai, vyriausybė, savivaldybė ir bendroji ekonominė situacija.

Tokią pastarųjų organizacijų išskirtinę nuomonę būtų galima paaiškinti tuo, kad šios organizacijos yra biudžetinės ir jų veiklos rizika nėra didelė, todėl jos ir nemano kaip daugelis kitų verslo organizacijų, kad veiklos sėkmė daugiausiai priklauso nuo jų pačių.

Nuomonių dėl verslo vystymosi regione sėkmės prielaidų pasiskirstymas tarp atskiros ekonomės veiklos rūšies organizacijų pateiktas 2 paveiksle.

2 pav. Verslo vystymosi sėkmės prielaidų pasiskirstymas tarp atskirų ekonominių verslo rūšių

Siekiant įvertinti verslo vystymuisi regione labiausiai trukdančius veiksnius, respondentų buvo paprašyta suranguoti šiuos veiksnius pagal reikšmingumą nuo 1

(stipriai riboja verslą) iki 4 (visiškai neribuoja verslo) balo. Vertinimo rezultatų skaitinės charakteristikos pateiktos 1 lentelėje.

1 lentelė. Verslo vystymuisi regione ribojančių veiksnių vertinimo skaitinės charakteristikos

Veiksniai	Skaičius	Minimalus įvertinimas	Maksimalus įvertinimas	Vidurkis
Žemės trūkumas	93	1	4	3,17
Gamtinių išteklių trūkumas	95	1	4	3,14
Patalpų trūkumas	104	1	4	3,10
Kita	2	2	4	3,00
Neišvystyta infrastruktūra	88	1	4	2,64
Bankų prieinamumas	107	1	4	2,57
Naujos organizacijos steigimo procedūros	97	1	4	2,40
Licencijų ir leidimų išdavimo tvarka	109	1	4	2,28
Kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas	111	1	4	2,10
Dažna įstatymų kaita	123	1	4	1,69
Korupcija	102	1	4	1,66
Mokesčių dydis	136	1	4	1,51

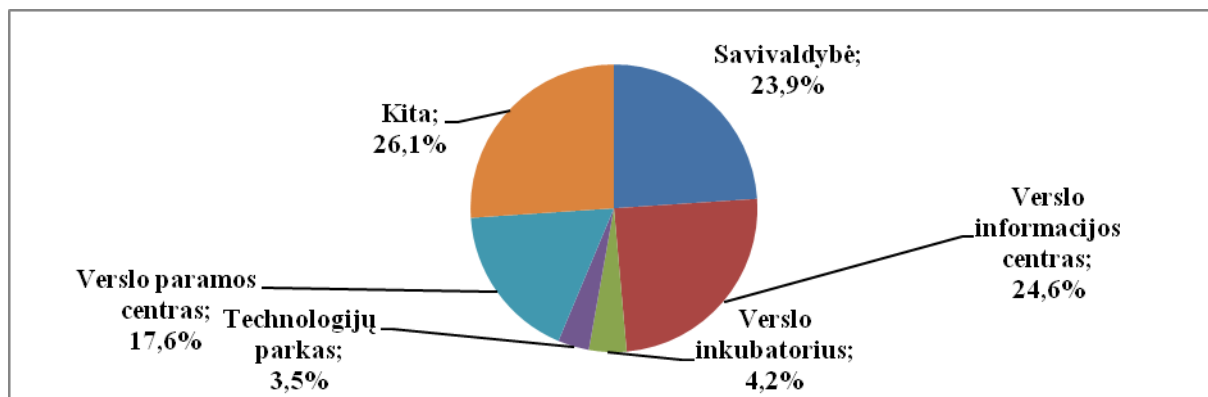
Atlikta anketinio vertinimo analizė parodė, kad verslo vystymosi regione neribuoja žemės trūkumas, gamtinių išteklių trūkumas ir patalpų trūkumas. Kaip nelabai trukdantys verslo vystymuisi regione respondentų nurodyti šie veiksniai: neišvystyta infrastruktūra, bankų neprieinamumas, naujos organizacijos steigimo procedūros, licencijų ir leidimų išdavimo tvarka bei kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas. Vadinasi, visi šie aukščiau išvardinti verslo aplinkos veiksniai Kauno apskrityje yra palankūs verslo plėtrai. Gana stipriai verslo

vystymuisi regione trukdo mokesčių dydis, korupcija ir dažna įstatymų kaita. Anketinės apklausos rezultatų vertinimas parodė, kad tokių veiksnių, kurie labai stipriai ribotų verslo vystymąsi regione, nėra.

Anketos dalyvių buvo klausama, į kokią instituciją jie kreipėsi dėl verslo paramos. Išanalizavus apklausos duomenis (3 pav.) matyti, dažniausiai verslininkai Kauno regione paramos kreipiasi į verslo informacijos centrus (24,6 proc.) ir į savivaldybę (23,9 proc.), kiek mažiau į verslo paramos centrus (17,6 proc.) ir mažiausiai į verslo

inkubatorius (4,2 proc.) bei į technologijų parką (3,5 proc.). Atsakymas „kita“ buvo pasirinktas net 37-iose anketose (tai sudaro apie 26,1 proc. visų pasirinktų atsakymų), tačiau nevisose jose detalizuotos institucijos, į kurias buvo kreiptasi dėl verslo paramos. Išanalizavus

paminėtas institucijas, papildomai būtų galima išskirti tokias: ES struktūrinių fondų paramą administruojančios institucijos, bankai ir kredito unijos; darbo birža, VMI, Ūkio, Finansų, Švietimo ir mokslo ministerijos, paskola iš motininės įmonės ir universitetai.

3 pav. Institucijų, į kurias kreiptasi dėl verslo paramos, pasiskirstymas

Siekiant įvertinti verslo vystymuisi būtinų paslaugų kokybę, respondentai buvo paprašyti suranguoti verslo paslaugas pagal kokybę nuo 1 (labai bloga) iki 4 (labai

gera). Vertinimo rezultatų skaitinės charakteristikos pateiktos 2 lentelėje.

2 lentelė. Verslo vystymuisi būtinų paslaugų kokybės vertinimo skaitinės charakteristikos

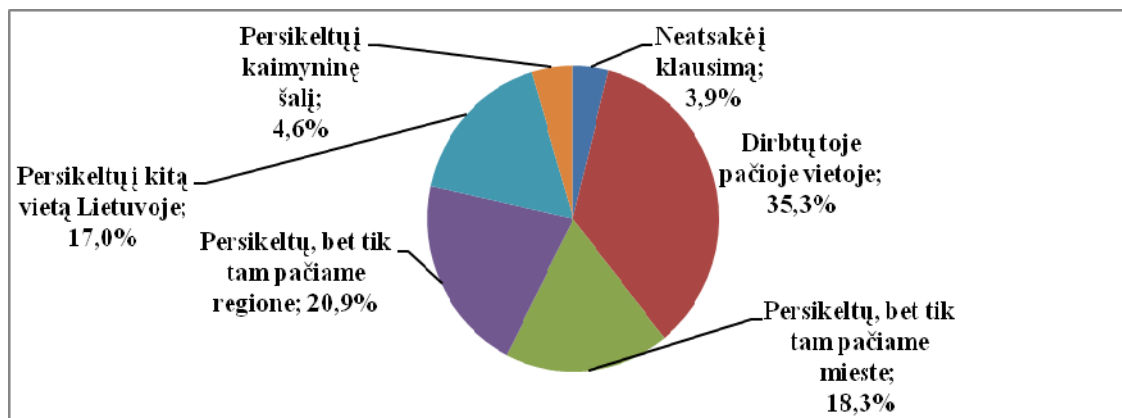
Paslaugos	Skaičius	Minimalus įvertinimas	Maksimalus įvertinimas	Vidurkis
Technologijų parkų paslaugos	35	1	4	2,91
Universitetų teikiamos paslaugos (laboratorijos, tyrimų centrai)	54	1	4	2,87
Verslo informacijos centrų paslaugos	66	1	4	2,85
Verslo inkubatorių paslaugos	43	1	4	2,79
Savivaldybės padalinių, atsakingų už paramą verslui, paslaugos	73	1	4	1,99
Kita	1	1	1	1,00

Mažiausiai balų surinko anketoje nurodytos kaip „kita“ paslaugos, kurios respondentų buvo įvardintos kaip biudžetinių įstaigų paslaugos. Tai rodo šių verslui teikiamų paslaugų labai blogą kokybę. Anketoje buvo išskirtos savivaldybės padalinių, atsakingų už paramą verslui, paslaugos. Šios paslaugos anketinės apklausos dalyvių įvertintos taip pat blogai.

Gana gerai verslininkų vertinamos šios verslo vystymuisi būtinos paslaugos: technologijų parkų paslaugos, universitetų teikiamos paslaugos (laboratorijos, tyrimų centrai), verslo informacijos centrų paslaugos ir verslo inkubatorių paslaugos. Verslo paslaugų, kurios būtų įvertintos kaip labai geros kokybės, Kauno apskrities verslininkai nenurodė.

Iš anksčiau pateiktos analizės matyti, kad organizacijos dėl verslo paramos dažniausiai kreipiasi į verslo informacijos centrus. Šių centrų paslaugos respondentų vertinamos kaip ganėtinai geros. Visiškai priešinga situacija yra su savivaldybės padalinių teikiamomis paslaugomis, kurios pagal populiarumą yra antroje vietoje, tačiau šių paslaugų kokybę respondentų vertinama ganėtinai blogai. Nors technologijų parkų ir verslo inkubatorių paslaugomis organizacijos naudojasi retai, tačiau jų teikiamų paslaugų kokybę vertinama gana gerai.

Anketoje respondentų buvo klausama, ar jų organizacija vykdytų veiklą toje pačioje teritorijoje, jei kitur būtų sudarytos geresnės veiklos sąlygos (4 pav.).

4 pav. Verslo veiklos vykdymo teritorijos pakeitimo galimybės, esant geresnėms verslo sąlygoms kitur

Apklausos rezultatų analizė rodo, kad dauguma organizacijų (35,3 proc.) dirbtų toje pačioje vietoje, net jei kitur būtų sudarytos geresnės veiklos sąlygos. Apie 20,9 proc. respondentų mano, kad, esant geresnėms verslo sąlygoms kitur, persikeltų, bet veiklą tęstų tame pačiame regione. Kad galėtų persikelti, bet tik tame pačiame mieste, mano apie 18,3 proc. anketinės apklausos dalyvių. Apie 17 proc. respondentų mano, kad, esant geresnėms verslo sąlygoms kitur, galėtų persikelti į kitą vietą Lietuvoje. Esant geresnėms verslo sąlygoms kaimyninėje šalyje, ten savo veiklą perkeltų apie 4,6 proc. respondentų. Atsakymai rodo, kad verslininkai nėra linkę keisti savo veiklos teritorijos.

Išvados

Beveik visų ekonominių veiklos sferų organizacijos galvoja, kad verslo sėkmė labiausiai priklauso nuo pačių verslininkų. Tik biudžetinės organizacijos iš švietimo, sveikatos, socialinio darbo ir viešojo administravimo sektoriaus mano, kad jų veiklos sėkmė labiausiai įtakoja kiti veiksniai, tokie kaip bendra ekonominė situacija, vyriausybės bei savivaldybės sprendimai.

Verslo vystymosi regione ribojančių veiksnių analizė atskleidė, kad veiksnių, kurie stipriai ribotų verslo vystymąsi regione, nėra. Ganėtina verslo vystymuisi regione trukdo mokesčių dydis, korupcija ir dažna įstatymų kaita. Kaip nelabai ribojantys verslo vystymąsi regione nustatyti šie veiksniai: neišvystyta infrastruktūra, bankų neprieinamumas, naujos organizacijos steigimo procedūros, licencijų ir leidimų išdavimo tvarka bei kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas. Verslo vystymosi regione neriboją žemės trūkumas, gamtinių išteklių trūkumas ir patalpų trūkumas.

Verslui būtinų paslaugų kokybės vertinimas rodo, kad biudžetinių įstaigų paslaugos vertinamos kaip labai blogos kokybės. Atskirai išskirtos savivaldybės padalinių, atsakingų už paramą verslui, paslaugos įvertintos irgi blogai. Gana gerai vertinamos technologijų parkų paslaugos, universitetų teikiamos paslaugos (laboratorijos, tyrimų centrai), verslo informacijos centrų paslaugos ir verslo inkubatorių paslaugos. Verslo paslaugų, kurios būtų įvertintos kaip labai geros kokybės, nėra.

Organizacijos dėl verslo paramos dažniausiai kreipiasi į verslo informacijos centrus ir šių centrų paslaugos vertinamos kaip ganėtina geros. Visiškai priešinga situacija yra su savivaldybės padalinių teikiamomis paslaugomis, kurios pagal populiarumą yra antroje vietoje, tačiau šių paslaugų kokybė vertinama ganėtina blogai. Nors technologijų parkų ir verslo inkubatorių paslaugomis organizacijos naudojasi retai, tačiau jų teikiamų paslaugų kokybė yra gera.

Dauguma Kauno apskrities organizacijų dirbtų toje pačioje vietoje, net jei kitur būtų sudarytos geresnės veiklos sąlygos. Tai reiškia, įmonės nėra linkę kaitaloti savo veiklos teritorijos.

Literatūra

- Bersėnaitė, J. (2008). Verslo aplinka ir jos rėmimas Lietuvoje. *Ekonomika ir vadyba: aktualijos ir perspektyvos*, 3(12), 30-38.
- Bruneckienė, J. (2010). Šalies regionų konkurencingumo vertinimas įvairiais metodais: rezultatų analizė ir vertinimas. *Ekonomika ir vadyba*: 2010, 15, 25-31.
- Ciegis, R., Ramanauskienė, J., Startienė, G. (2009). Theoretical Reasoning of the Use of Indicators and Indices for Sustainable Development Assessment. *Inžinerinė Ekonomika-Engineering Economics*, 3(63), 33-40.
- Cooke, P., Leydesdorff, L. (2006). Regional development in the Knowledge – Based Economy. The construction of Advantage. *The Journal of technology transfer*, 31(1), 5-15.
- Čibinskienė, A., Pridotkienė, J. (2011). Įmonių konkurencingumo vertinimo pasienio regione specifika. *Vadyba*, 1(18), 7-14.
- Dapkus, R. (2008). Verslo plėtra kaimiškuosiuose regionuose. *Vadybos mokslas ir studijos – kaimo verslų ir jų infrastruktūros plėtrai*. 14(3), 14-21.
- Fritsch, M. (2001). Co-operation in Regional Innovation Systems. *Regional Studies*, 35(4), 297-307.
- Jucevičius R., Jucevičius, G., Kriauciūnienė, M., Šajeva, S. (2005). Lietuvos ekonomikos augimo ir konkurencingumo šaltinių (veiksnių) kompleksinė studija, 270 p. Prieiga internetu: www.ukmin.lt/lt/strategija/doc/Kompleksine%20studija-2006_03_09-galutine.doc.
- Kavaliauskas, P. (2000). Regioninės politikos problema Lietuvoje. *Geografija*, 36(1), 39-48.
- Kilijonienė, A., Simanavičienė, Z., Simanavičius, A. (2010). The Evaluation of Social and Economic Development of the

- Region. *Inžinerine Ekonomika-Engineering Economics*, 21(1), 68-79.
- Macerinskiene, I., Sakhanova, G. (2011). National Economy Competitiveness of Kazakhstan Republic. *Inžinerine Ekonomika-Engineering Economics*, 22(3), 292-299.
- Malakauskaite, A., Navickas, V. (2011). Contribution of Clusters to the Competitiveness of Companies: Revelation and Evaluation. *Inžinerine Ekonomika-Engineering Economics*, 22(1), 50-57.
- Rutkauskas A.V. (2008). On the sustainability of regional competitiveness development considering risk//*Technological and Economic Development of Economy. Baltic Journal on Sustainability*, 14 (1), 89–99.
- Saboniene, A. (2009). Lithuanian Export Competitiveness: Comparison with other Baltic States. *Inžinerine Ekonomika-Engineering Economics*, 2, 49-57.
- Samoška, M. (2011). Verslo sąlygų vertinimo metodų analizė. *Mokslas – Lietuvos ateitis, Science – Future of Lithuania*, 3(4), 82-89.
- Smagurauskienė, L. (2008). Teritorinė institucinė verslo skatinimo sistema Lietuvoje. *Annales Geographicales*, 41(1-2), 90-102.
- Smagurauskienė, L. (2009). Finansinė verslo skatinimo sistema Lietuvoje. *Annales Geographicales*, 42(1-2), 55-66.
- Snieska, V., Bruneckiene, J. (2009). Measurement of Lithuanian Regions by Regional Competitiveness Index. *Inžinerine Ekonomika-Engineering Economics*, 1(61), 45-57.
- Sternberg, R. (2000). Innovation networks and regional development – evidence from the European regional Innovation Survey (ERIS): theoretical concepts, methodological approach, empirical basis and introduction to the theme issue. *Europ. Plann. Studies*, 389-407.
- Zikienė, I., Snieska, V. (2011). Fizinės infrastruktūros įtaka regioniniam patrauklumui. *Ekonomika ir vadyba*: 2011, 16, 465-471.

EVALUATION OF BUSINESS ENVIRONMENT FACTORS IN THE KAUNAS REGION

Summary

Favourable business environment is one the main conditions for successful business development. In this article the problem of business development in the region is analysed; the problem is analysed by evaluating business environment conditions in the region.

Research object is business environment.

The aim of the research is to evaluate factors and conditions of business environment in Kaunas region.

Research tasks are to:

- determine the main assumptions of business development success in the region;

- evaluate the most impeding factors of business development in the region;
- settle the main business development institution in the region and the quality of their activities;
- determine if businessmen are willing to shift their business to different location.

The survey was conducted using questionnaires. The questionnaire survey involved description of the survey methodology, gathering of responses to the questionnaire, and processing and analysis of the information gathered. The gathered data during the survey were processed using mathematical and statistical methods.

After the analysis of the research data was made, it was estimated that organizations of almost all economic activity fields think that business success depends mostly on the businessmen themselves. Only public organizations from the field of education, health care, social care and public administration thin that the success of their activity is mainly determined by other factors, such as overall economic situation, decisions made by the government and municipality. Analysis of business impeding factors revealed that there are not any factors that restrict business development in the region considerably. The tax rate, corruption and frequent changes in legislation are among quite restrictive factors. The following factors are among slightly restrictive ones: undeveloped infrastructure, poor access to bank financing, procedures when establishing a new organization, order of issuing licenses and permissions and shortage of qualified labour force. Business development in the region is not impeded by the shortage of land, natural resources or business premises. Valuation of services necessary to business shows that quality of services provided by public entities is valued as very poor. Separate valuation of municipal departments that are responsible for business support and the quality of their services are valued as poor, too. Services provided by science and technology parks, universities (laboratories, research centres), business information centres and business incubators are valued as quite good. Any business services were evaluated as of very good quality. Organizations apply business information centres for business support most often, and services of these centres are valued as quite good. Quite opposite situation is with the services of municipal departments: they are in the second place by application popularity, but the quality of the services is valued as poor. Though organizations rarely apply for services to science and technology parks and business incubators, their services are valued as of good quality. The most of organizations in Kaunas region would stay in the same location, even if better business conditions were in other regions. It means that companies are not willing to change the territory of their activities.

KEYWORDS: regional development, competitiveness of the region, business environment, business environment factors, business development conditions.

Daiva Laskienė, Kauno technologijos universiteto Ekonomikos ir vadybos fakulteto Ekonomikos ir tarptautinės prekybos katedros docentė, socialinių (ekonomikos) mokslų daktarė. 18 mokslinių straipsnių autorė. Mokslinių tyrimų kryptys: verslo rizika, ekonomikos augimo veiksniai ir sąlygos. Adresas: Laisvės al, 55, LT-44309, Kaunas. Telefonas: +370 37 300576. Elektroninis paštas: daiva.laskiene@ktu.lt.